

**GEROSIOS PATIRTIES DARBO
APRAŠYMAS**

Geriosios patirties darbo autorius (autorių grupė)	Marius Juškevičius, metodininkas, el. p. marius.juskevicius@lmnsc.lt Tel. 8 5 2154319
Geriosios patirties darbo pavadinimas	Turistinių mazgų rišimas.
Metai	2021 m.
Keitimosi gerąja patirtimi sritis	Ugdymo turinys
Geriosios patirties darbo pobūdis ir forma	Ugdomoji medžiaga
Priedai	12 lapų

“TURISTINIŲ MAZGŲ RIŠIMAS”

PARENGĖ:

METODININKAS MARIUS JUŠKEVIČIUS

2021 m

MAZGŲ RIŠIMO METODINĖS REKOMENDACIJOS

Užsiėmimams reikia nuo 1 – 3 m. ilgio virvės. Turistinių varžybų metu naudojamos 6 – 10 mm. storio pintos (nesuktos) virvės. Geriausiai, kad kiekvienas dalyvis turėtų po 3 – 3,5 m. ilgio virvę. Su virve galima mokyti mazgus rišti, krūtinės aprišimo ir markiruotės. Kad kaproninės virvės galai neišsileistų, juos būtina pakaitinti degtuku (aplydyti). Skalbinių virvės mazgams rišti nenaudojamos.

Rišti mazgus reikia pradėti nuo „tiesiojo“ mazgo. Būtina atkreipti dėmesį, jog šiuo mazgu negalima rišti nevienodo storumo virvių: toks mazgas atsiriša. Nevienodo storio virvėmis rišamas „akademiniš“ mazgas. Jo mokomasis po „tiesiojo“ mazgo.

Prieš rišant „priešpriešinį“ mazgą, reikia išmokti ant virvės galo rišti turistinį mazgą „aštuoniukę“. Po to ir antrosios virvės galas praeina tuo pačiu keliu kaip ir pirmosios, tik kita kryptimi. Pasidaro „aštuoniukė“ iš dviejų virvių, kurių galai išlenda priešingose mazgo pusėse. Jei abu virvės galai atsiduria vienoje mazgo pusėje, reiškia, kad užrišta „aštuoniukė“ (rišant šį mazgą, abu virvių galai sudedami greta).

„Audėjų“ mazgas sudarytas iš keturių mazgelių, kuriais viena virvė tarsi atskirai pririšta prie kitos. Patraukus virvės, mazgeliai sueina į vieną mazgą. Rišant teisingai, mazgeliai lygiai sueina, o padarius klaidą, mazgai sueina kraštais, tarsi laužo virvę.

Visi minėtieji mazgai (išskyrus „aštuoniukę“) taikomi dviejų virvių (arba tos pačios virvės dviejų galų) surišimui. Jei virvė ilgesnė nei 1m., tai vieną jos galą užmetus už nugaros, nesupainiosime, kur „pirma“ virvė, o kur „antra“.

Kita mazgų grupė, kuriai priklauso ir „aštuoniukė“, yra pririšimo mazgai. Šiais mazgais vienas virvės galas pririšamas prie kitos virvės vidurio, kartelės, medžio, šakos ir pan.

Vienas tokių mazgų yra „ąsos“. Tai patikimas, turistų dažnai naudojamas mazgas. Jis yra panašus į „šoto“, tik ten kur iš jo išlenda trumpasis galas – prasideda kilpa.

„Čiuptukas“ rišamas ant virvės. Šis mazgas laisvai juda virve, bet staigiai užtraukus, patikimai įsitvirtina vienoje vietoje. Ši savybė labai praverčia alpinistams (turistams), kurie prisiriša tokiu mazgu prie saugos virvės. Alpinistui (turistui) judant juda ir mazgas, alpinistui krentant jis patikimai užsitraukia ir krentantįjį sulaiko.

„Smaugtukas“ tinka pririšti virvę prie medžio, tačiau patikimas jis tik tuo atveju, jei virvė neatpalaiduojama.

Kad mazgai būtų patikimesni, trumpuoju virvės galu, išeinančiu iš pagrindinio mazgo, rišami kontroliniai mazgai (paprasčiausiu vienu „audėjų“ rišimo mazgeliu trumpesnieji virvės galai pririšami prie ilgesniųjų). Jie nereikalingi tik rišant „aštuoniukę“ ir „priešpriešinį“. „Smaugtuko“ mazge kontrolinis mazgas rišamas prie pasukamos trumpos virvės galo. Kontroliniai mazgai rišami kuo arčiau prie pagrindinio mazgo. Užrišimas neįskaitomas, jei mazgas būna neužveržtas, neišlygintas ir nesutvarkytas. Mazguose „čiuptukas“, „aštuoniukė“, „priešpriešinis“ virvės turi eiti lygiagrečiai be persipynimų.

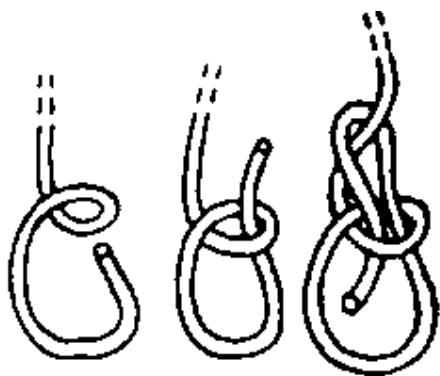
„Vedlio“, „čiuptukas“, „aštuoniukė“ ir „piemens“ mazgai dažniausiai (taip pat ir varžybose) rišami tik vienu virvės galu. Toliu būdu rišant mazgus lengviau įsidėmėti juos atrišant ir apžiūrint, kokia tvarka jie atsiriša, o po to – kartojant viską atvirkštine tvarka.

Viengubas ąsos mazgas.

Naudojamas saugos diržams rišti, virvės galui tvirtinti prie medžio ir pan.. Yra patikimas, virvę silpnina 14-18%. Dirba viena kryptimi, reikalingas kontrolinis mazgas.

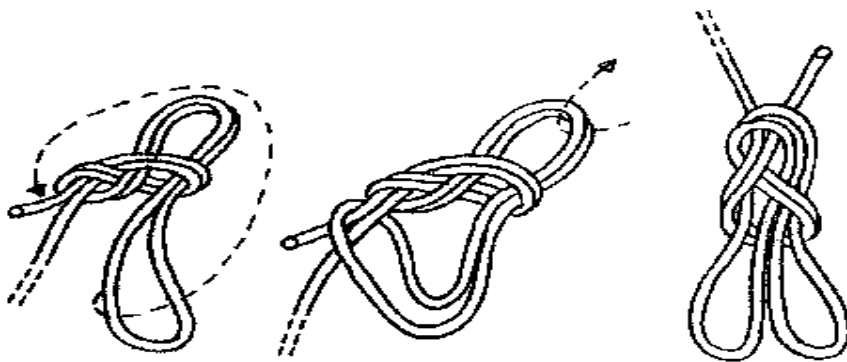

Jis taip pat rišamas ir taip:

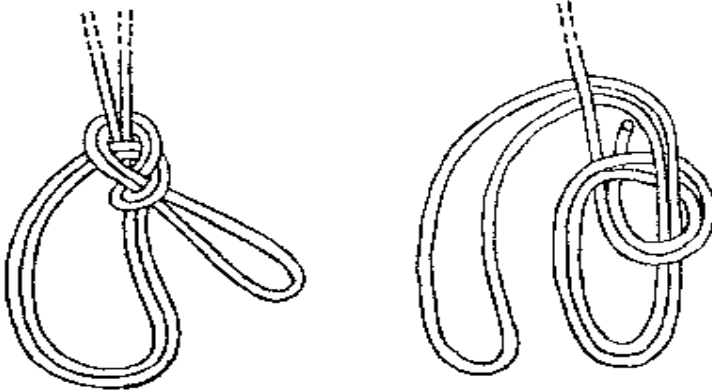
Dvigubas ąsos mazgas

Naudojamas gelbėjimo darbuose, vietoje saugos diržų leidžiantis virve.

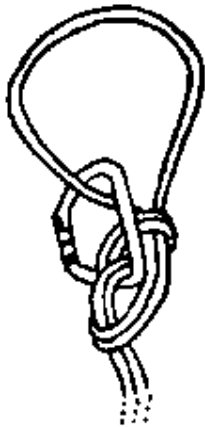
Trigubas ašos mazgas

Naudojamas gelbėjimo darbuose, nuleidžiant ar pakeliant sužeistą su palydinčiuoju, einant uždaru ledynu, vietoje saugos diržų (reikia suderinti kilpų ilgius).

Štaino mazgas

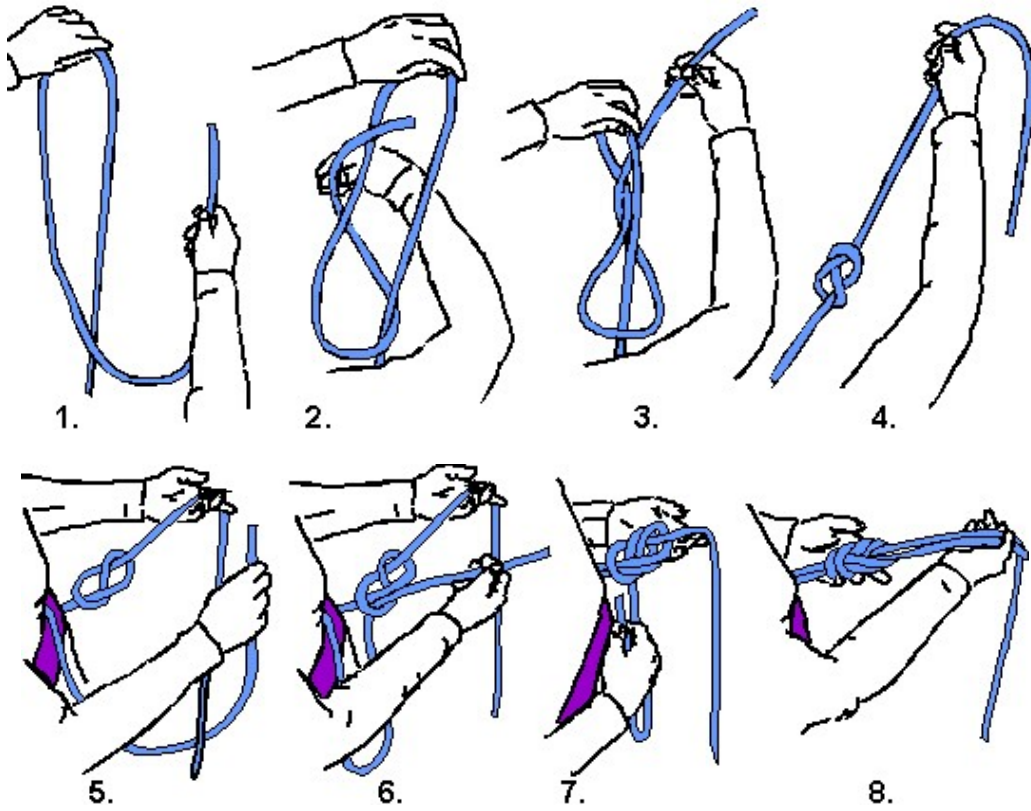
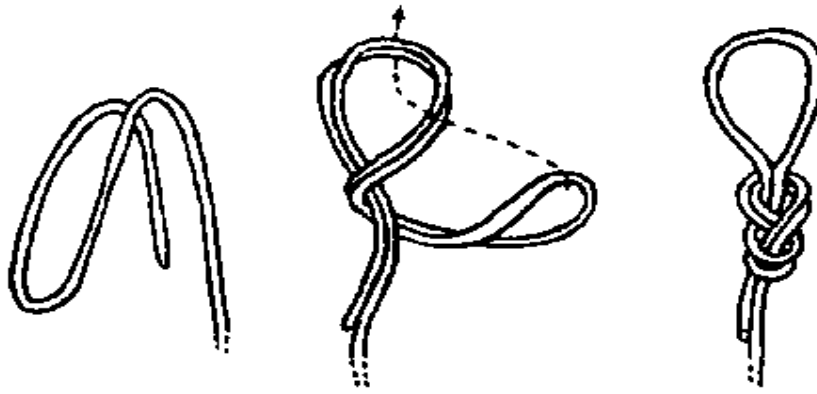
Naudojamas Prie didelių statinių apkrovų, perkėloje, gelbėjimo darbuose. Mazgas greitai ir lengvai išrišamas po didelių statinių apkrovų.

Vedlio mazgas

Naudojamas prisirišimui prie virvės, saugos diržų jungimui, kilpai surišti ir pan... Ypatumai: paliekami 8-10 cm ilgio galai. Mazgas turi būti gerai surišamas. Viengubam vedlio mazgui būtinas kontrolinis mazgas. Mažai silpnina virvę. Sunkiai išrišamas po didelių statinių apkrovų.

Dvigubas:

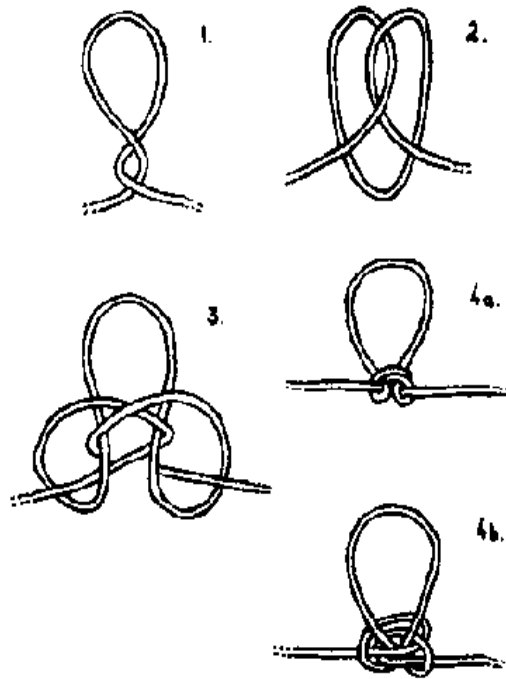
Viengubas:

Austriškas vedlys

Naudojimas: rišamas virvės viduryje, kelių žmonių ryšiui, gelbėjimo darbuose, rišant neštuvus.

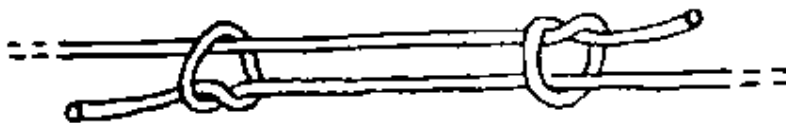
Ypatumai: Nelaužia virvės.

Audėjų mazgas

Naudojimas: vienodo skersmens virvėms jungti.

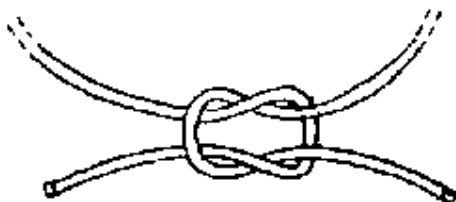
Ypatumai: būtini kontroliniai mazgai. Paprastas, greitai užrišamas, patikimas. Užima daug vietos (kartu su kontroliniais mazgais). Sunkiai išrišamas po didelių statinių apkrovų.

Tiesusis mazgas

Naudojimas: vienodo skersmens virvėms sujungti.

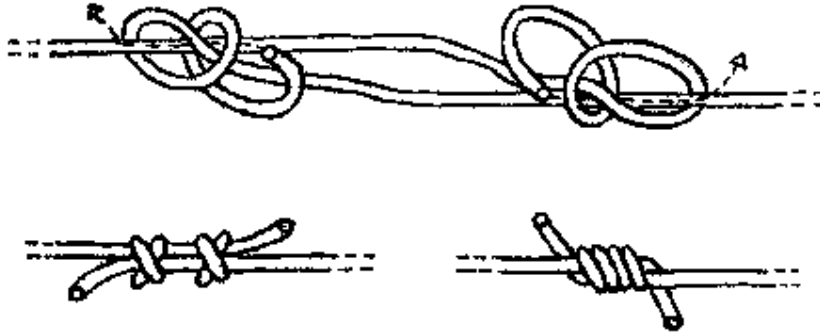
Ypatumai: būtini kontroliniai mazgai. Smarkiai silpnina virvę (~40 %). Nelabai patikimas (abu laisvi galai turi būti vienoje pusėje).

Gravaino mazgas

Naudojimas: vienodo skersmens virvėms surišti, įdėklams parišti, atotampoms, ir kitur, kur nereikia išrišinėti.

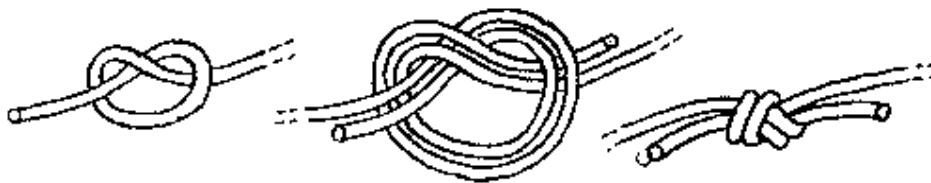
Ypatumai: labai patikimas. Virvę silpnina tik 18-20 %, nereikalauja kontrolinių mazgų. Užima daug vietos, sunkiai išsiriša po didelės statinės apkrovos.

Priešpriešinis mazgas

Naudojimas: vienodo skersmens virvėms jungti, juostoms surišti.

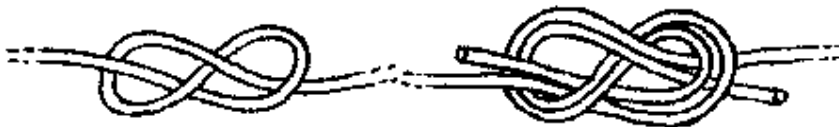
Ypatumai: patikimas, mažas, nereikalingas kontrolinis mazgas. Sunkiai išrišamas. Reikia palikti ne trumpesnius kaip 10 cm ilgio galiukus.

Dvigubas priešpriešinis mazgas

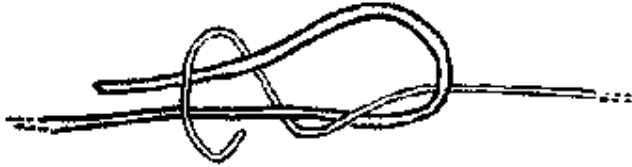
Naudojimas: rekomenduojamas gelbėjimo darbuose prailginant virvę, virvėms sujungti.

Ypatumai: patikimas, mažiau už viengubą silpnina virvę.

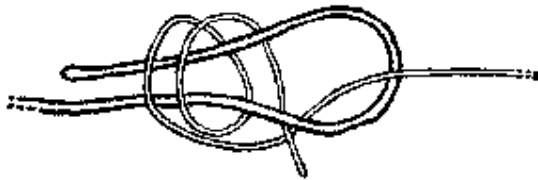
Akademinis mazgas

Naudojimas: skirtingo skersmens virvėms jungti.
Ypatumai: žymiai silpnina virvę (35-45 %). Būtinai kontroliniai mazgai. Lengvai atišamas.

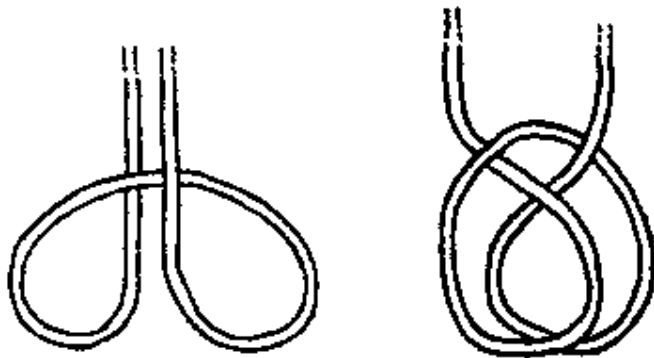
Bramškotinis mazgas

Naudojimas: skirtingo skersmens virvėms jungti.
Ypatumai: silpnina virvę 20-25 % esant vienodiems virvių storiams ir 25-35 % esant skirtingiems storiams.

Piemenų mazgas

Naudojimas: rišant neštuvus.
Ypatumai: neužsiveržia. Lengvai atišamas. Gali būti rišamas vienu galu.

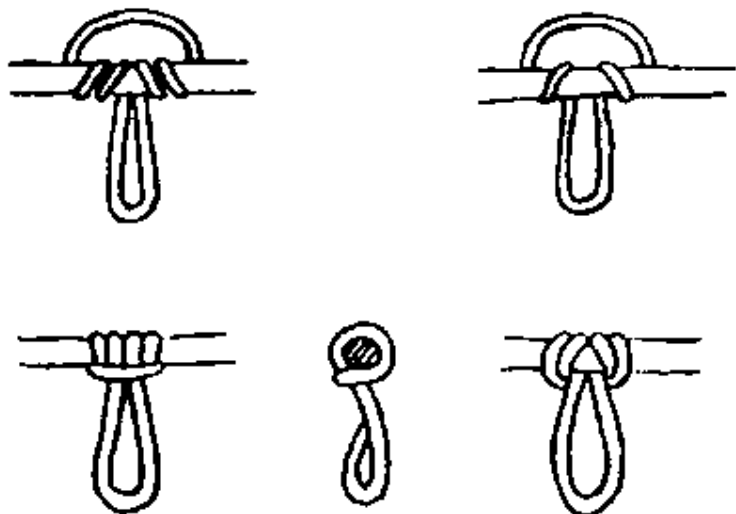
Čiuptukas

Žemiau parodytos visos čiuptuko projekcijos. Kuo daugiau daroma vijų, tuo didesnė čiupimo jėga.

Naudojamas kaip slystantis mazgas saugai ir savisaugai, fiksavimui, tvirtinimui.

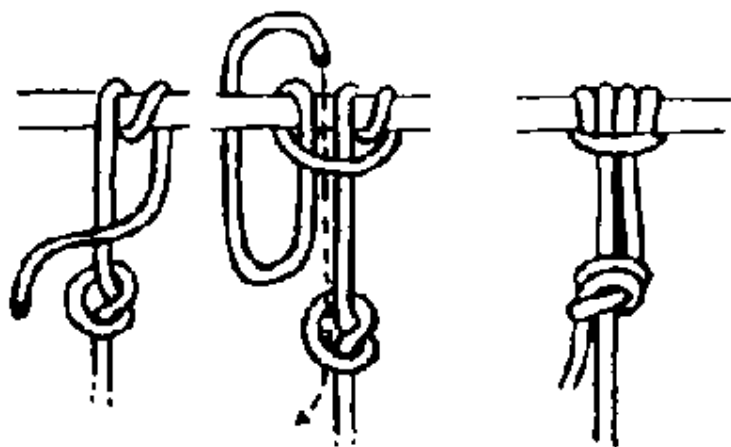
Mazgo savybėms didelę įtaką turi virvės ypatumai: šiurkštumas, diametrų santykis bei žmogaus ar krovinio svoris.

Paprastai kai darbinės virvės diametras 11mm, naudojama 6mm diametro virvė čiuptukui.

Čiuptuko rišimas vienu galu:

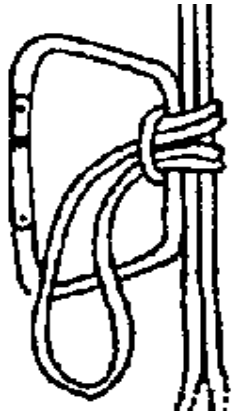
Pradžioje surišamas kontrolinis mazgas, o po to, surišus čiuptuką, laisvas galas užtvirtinamas.

Jeigu čiuptukas dėl kokių nors priežasčių neveikia, rekomenduojama naudoti kitokios konstrukcijos pagalbinį mazgą.

Čiuptuko mazgas panaudojant karabiną

Lengvai išrišamas. Dirba visomis kryptimis.

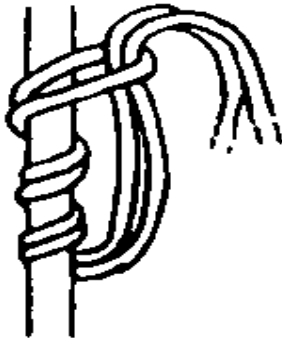
Mošero mazgas (kilpinis mazgas)

Naudojamas kai nesuderinti darbinės ir pagalbinės virvės diametrai. Taip pat daromas iš juostos.

Privalumai: lengvai perstumiamas, laiko apkrovas ant drėgnos ir sušalusios virvės.

Mazgas veikia bet kokia kryptimi.

Trūkumai: silpnina virvę iki 45%.

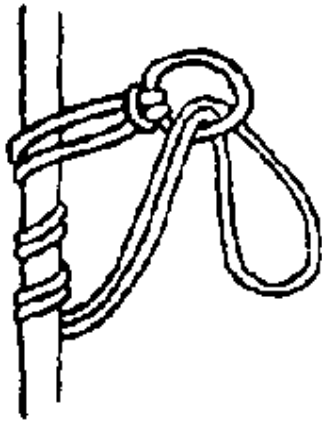
Čiuptukas su žiedu

Vienas iš Mošero mazgo variantų

Naudojant 6mm skersmens virvę, žiedo vidinis skersmuo 20mm.

Savybės- kkaip Mošero mazgo.

Privalumai: esant dineminei apkrovai atsparumas 20-25% didesnis nei Mošero mazgo.

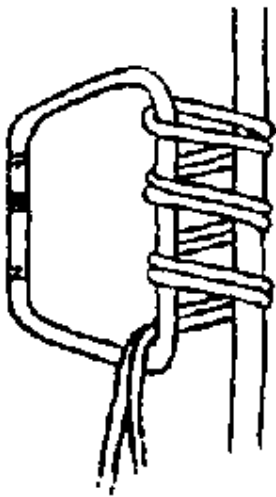

Bachmano mazgas

Naudojamas prie didelių apkrovų.

Privalumai: lengviau atišamas už čiuptuko mazgą. Lengviau persislenka naudojant karabiną kaip rankeną.

Dirba apkrovai esant nukreiptai žemyn. Norint gauti didesnę čiupimo jėgą daroma daugiau vijų.

TURISTINIAI MAZGAI

VEDLYS

AŠTUONIUKĖ

PIEMUO

ČIUPTUKAS

AŠA

SMAUGTUKAS

TIESUSIS

AKADEMINIS

PRIEŠPRIEŠINIS

AUDĖJŲ